

sprawie podlega umorzeniu, ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

UZASADNIENIE

Postanowieniami z dnia 19 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt [ ] i w sprawie o sygn. akt [ ], z dnia 21 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt [ ], z dnia 1 grudnia 2015 r., w sprawie o sygn. akt [ ] oraz z dnia 10 grudnia 2015 r., w sprawie o sygn. akt [ ], Sąd Okręgowy we Wrocławiu I Wydział Cywilny (dalej: Sąd pytający lub Sąd Okręgowy) wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniami prawnymi o jednobrzmiącej treści, przytoczonej na wstępie niniejszego stanowiska.

Pytanie prawne z dnia 19 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt [ ], zostało sformułowane na tle następującego stanu faktycznego i prawnego.

Uczestnik postępowania odbywał karę pozbawienia wolności za czyn z art. [ ] k.k. i art. [ ] k.k. Decyzją Komisji Penitencjarnej w Areszcie Śledczym w O. skierowano go do oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo jako skazanego za przestępstwo określone w art. [ ] k.k., popełnione w związku z [ ] Dyrektor Zakładu Karnego w O., na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24 ze zm.) [dalej: ustawa z dnia 22 listopada 2013 r.], wystąpił do sądu z wnioskiem o uznanie uczestnika za osobę stwarzającą zagrożenie. Powołał się przy tym, między innymi, na opinie [ ] sporządzone w trakcie pobytu uczestnika w Zakładzie Karnym.

przemocy lub groźby jej użycia , którego górna granica wynosi co najmniej 10 lat” (uzasadnienie pytania prawnego, s. 2).

Pytanie prawne z dnia 21 października 2015 r., w sprawie o sygn. akt , zostało sformułowane na tle następującego stanu faktycznego i prawnego.

Uczestnik postępowania odbywał karę pozbawienia wolności za czyn z art. k.k. w związku z art. k.k. Decyzją Komisji Penitencjarnej Aresztu Śledczego w O. skierowano go do oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo jako skazanego za przestępstwo określone w art. k.k., popełnione w związku z Uczestnik postępowania objęty był indywidualnym programem terapeutycznym poprzedzonym opracowaniem diagnozy oraz terapią w oddziale terapeutycznym. Dyrektor Zakładu Karnego w O. wystąpił do sądu z wnioskiem o uznanie uczestnika postępowania za osobę stwarzającą zagrożenie, na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. Wnioskodawca powołał się, między innymi, na opinie , sporządzone zarówno w trakcie postępowania sądowego, jak i w trakcie pobytu uczestnika w Zakładzie Karnym.

W toku postępowania przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu uczestnika postępowania poddano badaniom biegłych

Biegły stwierdził, że uczestnik „nie wykazuje aktualnie zaburzeń , których charakter lub nasilenie są tak głębokie, iż wpływają na jego funkcjonowanie i powodują, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźby jej użycia przeciwko życiu lub zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat. Prawdopodobieństwo to jest wysokie ale nie bardzo wysokie, za czym przemawia

Ponadto (...) [uczestnik - przyp. wł.]
, co nie pozwala na jednoznaczne
rozpoznanie zaburzeń
(uzasadnienie pytania prawnego, s. 3).

Z kolei, biegli stwierdzili, że uczestnik postępowania

Zdaniem (...) [uczestnik -
przyp. wł.] nie wykazuje aktualnie zaburzeń
, których charakter lub nasilenie są tak głębokie, iż
wpływają na jego funkcjonowanie i powoduje, że zachodzi co najmniej wysokie
prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub
groźby jej użycia przeciwko życiu lub zdrowiu lub wolności seksualnej,
zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej
10 lat” (tamże).

Wreszcie biegły w swej opinii stwierdził, że uczestnik
postępowania

[redacted] W ocenie biegłego [redacted] w zakresie oceny (...) [uczestnika - przyp. wł.] istnieje obecnie wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźby jej użycia przeciwko życiu lub zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat” (uzasadnienie pytania prawnego, s. 3-4).

Pytanie prawne z dnia 1 grudnia 2015 r., w sprawie o sygn. akt [redacted], zostało sformułowane na tle następującego stanu faktycznego i prawnego.

Uczestnik postępowania odbywał karę pozbawienia wolności za czyn z art. [redacted] k.k. Decyzją Komisji Penitencjarnej Aresztu Śledczego w O. [redacted] skierowano go do oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo jako skazanego za przestępstwo określone w art. [redacted] k.k., popełnione w związku z [redacted] Dyrektor Zakładu Karnego w O., na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., wniósł do sądu o uznanie uczestnika za osobę stwarzającą zagrożenie. Powołał się przy tym, między innymi, na opinie [redacted] sporządzone w trakcie pobytu uczestnika w Zakładzie Karnym.

W sporządzonej w toku postępowania sądowego, po jednorazowym badaniu [redacted], opinii stwierdzono, iż

[redacted] Biegli stwierdzili też, iż zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia, przez uczestnika postępowania, czynu zabronionego z użyciem

przemocy lub groźby jej użycia , którego górna granica wynosi co najmniej 10 lat” (uzasadnienie pytania prawnego, s. 2).

Pytanie prawne z dnia 10 grudnia 2015 r., w sprawie o sygn. akt , zostało sformułowane na tle następującego stanu faktycznego i prawnego.

Uczestnik postępowania odbywał karę pozbawienia wolności za czyn z art. k.k. i z art. k.k. Decyzją Komisji Penitencjarnej Aresztu Śledczego w W. skierowano go do oddziału terapeutycznego dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo jako skazanego za przestępstwo określone w art. k.k., popełnione w związku z Dyrektor Zakładu Karnego w O., na podstawie ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., wniósł do sądu o uznanie uczestnika za osobę stwarzającą zagrożenie. Powołał się przy tym, między innymi, na opinie sporządzone w trakcie pobytu uczestnika w Zakładzie Karnym.

W sporządzonej w toku postępowania sądowego, po jednorazowym badaniu , opinii „zdiagnozowano u uczestnika

Biegli stwierdzili też, iż zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia, przez uczestnika postępowania, czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźby jej użycia , którego górna granica wynosi co najmniej 10 lat” (uzasadnienie pytania prawnego, s. 2).

Uzasadniając zarzut niezgodności art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, Sąd Okręgowy we wszystkich pytaniach prawnych przyjął tożsamą argumentację i stwierdził, że sposób sformułowania tego przepisu, „a konkretnie przesłanek określających zakres podmiotowy ustawy, stworzył możliwość jej zastosowania do bardzo szerokiego kręgu osób. Jednocześnie określenie owych przesłanek jest na tyle

niekonkretne, iż krąg osób co do których można by zastosować ustawę, znacznie mija się z jej założeniami, o których była mowa w uzasadnieniu jej projektu (druk sejmowy 1577). Wątpliwości sądu budzi zatem bardzo szeroki krąg czynów określony w art. 1 ust. 1 ustawy, nie precyzujący granic czasowych pozbawienia wolności, ani też przyczyn zastosowania wobec skazanego systemu terapeutycznego. Ustawa nie określa, w art. 1 ust. 2 wymagań co do tego kto i na jakiej podstawie dokonać ma oceny czy u skazanego odbywającego karę w systemie terapeutycznym występowały zaburzenia psychiczne w postaci upośledzenia umysłowego, zaburzenia osobowości lub zaburzenia preferencji seksualnych. Przepis zaś art. 1 ust. 3 wprowadza kryterium prawdopodobieństwa z niedookreśloną cechą <wysokie>. Ustawa zatem wprowadza możliwość ograniczenia lub pozbawienia wolności osobistej osób, które zostały lub mogą zostać objęte ustawą z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób w oderwaniu od wymiaru samej orzeczonej kary, a tym samym społecznej szkodliwości czynu, rodzaju dobra naruszonego przestępstwem, sposobu działania sprawcy, stopnia zawinienia. Przepis art. 1 ustawy powiązано jedynie z dopuszczalną górną granicą kary przewidzianą przez prawodawcę za dany czyn karalny, a więc z parametrem zależnym od doraźnej decyzji prawodawcy i założeń prowadzonej polityki prawnokarnej”, gdy tymczasem „art. 41 ust. 1 Konstytucji gwarantuje każdemu obywatelowi Rzeczypospolitej Polskiej nietykalność i wolność osobistą dopuszczając możliwość ograniczenia bądź pozbawienia wolności jedynie w trybie i na zasadach określonych w ustawie”, zaś „[a]rtykuł 31 ust. 3 Konstytucji stanowi, iż ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te jednak nie mogą naruszać istoty wolności i praw” (uzasadnienie

pytań prawnych z dnia 19 października 2015 r., z dnia 1 grudnia 2015 r. i z dnia 10 grudnia 2015 r., s. 3-5 oraz uzasadnienie pytania prawnego z dnia 21 października 2015 r., s. 5).

Dalej Sąd pytający przypomniał orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, w którym Trybunał wskazywał, że „na ustawodawcy ciąży obowiązek tworzenia przepisów spełniających wymaganie określoności, zaś przepis ograniczający konstytucyjne wolności lub prawa winien być sformułowany w sposób pozwalający jednoznacznie ustalić, kto i w jakiej sytuacji podlega ograniczeniom i być na tyle precyzyjny, by zapewniona była jego jednolita wykładnia i jednolite stosowanie. Podkreślono przy tym, iż dobrą regulację winna cechować precyzyjność, jasność przepisu i legislacyjna poprawność. Precyzyjność regulacji rozumiana jest bowiem jako możliwość dekodowania z przepisu jednoznacznych norm prawnych za pomocą reguł interpretacyjnych przyjmowanych na gruncie określonej kultury prawnej” oraz podniósł, że „[p]rzepis art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, nie stwarza możliwości takiego jego stosowania jak opisano wyżej” (uzasadnienie pytań prawnych z dnia 19 października 2015 r., z dnia 1 grudnia 2015 r. i z dnia 10 grudnia 2015 r., s. 5 oraz uzasadnienie pytania prawnego z dnia 21 października 2015 r., s. 6).

Uzasadniając z kolei zarzut niezgodności art. 14 ust 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji, Sąd Okręgowy, także i w tym przypadku podał tożsamą argumentację we wszystkich pytaniach prawnych i stwierdził, że uwagi „tyczące się precyzyjności regulacji, przytoczone powyżej, odnieść należy również do przepisu art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r.”, ponieważ wątpliwości sądów, formułujących pytania prawne, budzą niedookreślone zwroty: wysokie i bardzo wysokie prawdopodobieństwo, które „stanowiąc mają podstawę do zakwalifikowania osoby jako stwarzającej zagrożenie”, a w konsekwencji

podstawę do zastosowania wobec takiej osoby ograniczenia bądź pozbawienia wolności osobistej (*vide* - uzasadnienie pytań prawnych z dnia 19 października 2015 r. oraz uzasadnienie pytania prawnego z dnia 1 grudnia 2015 r. i z dnia 10 grudnia 2015 r., s. 6 oraz uzasadnienie pytania prawnego z dnia 21 października 2015 r., s. 7).

W końcowym fragmencie uzasadnienia zarzutu niezgodności art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji Sąd Okręgowy podniósł, że „[u]stawa z 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób nakłada na Sąd obowiązek sprawowania wymiaru sprawiedliwości polegający na dokonywaniu oceny prognozy zachowań uczestnika w oparciu o opinie biegłych tym samym prowadzając Sąd do roli akceptującego opinie biegłych bądź nie. Nie wskazuje jednocześnie żadnych narzędzi pozwalających Sądowi na weryfikację opinii biegłych pozostawiając decyzję co do konieczności zastosowania wobec uczestnika obserwacji psychiatrycznej biegłym” (uzasadnienia pytań prawnych, s. 8).

Dla uzasadnienia przesłanki funkcjonalnej pytań prawnych z dnia 19 i 21 października 2015 r. Sąd Okręgowy początkowo przyjął jednobrzmiącą formułę o treści: „[w] toku postępowania sformułowano pytanie objęte treścią postanowienia. Odpowiedź na nie ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie w związku z wątpliwościami Sądu co do zgodności art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz. U. z 2014 r. poz. 24) z art. 41 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, oraz co do zgodności art. 14 ust. 2 i 3 wskazanej ustawy z art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji” (uzasadnienia pytań prawnych z dnia 19 października 2015 r., s. 3 oraz uzasadnienie pytania prawnego z dnia 21 października 2015 r., s. 4).

Zarządzeniami z dnia 9 listopada 2015 r., w sprawach o sygn. akt: Tp 36/15, Tp 37/15 oraz Tp 40/15, dotyczących pytań prawnych Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 19 i 21 października 2015 r., Prezes Trybunału Konstytucyjnego zwrócił się do Sądu Okręgowego o usunięcie braków pytań prawnych poprzez wyjaśnienie, w jakim zakresie odpowiedź na pytania prawne może mieć wpływ na rozstrzygnięcie spraw, w związku z którymi pytania zostały przedstawione.

W uzupełnieniu braków formalnych pytań prawnych z dnia 19 i 21 października 2015 r., Sąd Okręgowy, zawierając w postanowieniach z dnia 17 i 18 listopada 2015 r. podobną argumentację, stwierdził, że odpowiedź na zadane pytanie może mieć decydujący wpływ na rozstrzygnięcie w toczących się sprawach. W szczególności może przesądzić, czy wniosek zostanie oddalony, czy też Sąd Okręgowy będzie miał obowiązek przeprowadzić postępowanie w sposób nakazany przez prawodawcę i orzekać o sankcjach, naruszających konstytucyjne wolności, w oparciu o nieostre i nieprecyzyjne przesłanki, których oceny sąd będzie zmuszony dokonać na podstawie nieweryfikowalnych ustaleń i wniosków biegłych sądowych. Biegli zaś stwierdzili, iż zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia, przez uczestników postępowań, czynów zabronionych z użyciem przemocy lub groźby jej użycia

Jednocześnie biegli zgłosili niemożność dokonania oceny, czy zagrożenie dokonania przez uczestników czynów, o jakich mowa w art. 1 ust. 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., jest wysokie czy bardzo wysokie. Oznacza to, iż to sąd, nieposiadający potrzebnej wiedzy medycznej i psychologicznej, będzie obowiązany takiej oceny dokonać. Uznanie niekonstytucyjności, przywołanych w pytaniach, przepisów spowoduje, zdaniem Sądu pytającego, konieczność oceny dopuszczalności złożenia wniosków i prowadzenia postępowań także w kontekście innych analogicznych norm proceduralnych funkcjonujących w istniejącym porządku prawnym (*vide* - uzasadnienia postanowień Sądu Okręgowego z dnia 17 i 18 listopada 2015 r.).

W pytaniu prawnym z dnia 1 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy stwierdził, że „[o]dpowiedź na zadane pytanie może mieć decydujący wpływ na rozstrzygnięcie w toczącej się sprawie. W szczególności może przesądzić, czy wniosek zostanie oddalony, czy też Sąd Okręgowy będzie miał obowiązek przeprowadzić niniejsze postępowanie w sposób nakazany przez prawodawcę i orzekać o sankcjach naruszających konstytucyjne wolności, w oparciu o nieostre i nieprecyzyjne przesłanki, których oceny sąd będzie zmuszony dokonać na podstawie nie weryfikowalnych ustaleń i wniosków biegłych sądowych. Biegli zaś w niniejszej sprawie, w opiniach, stwierdzili, iż zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia, przez uczestnika postępowania, czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźby jej użycia

Nie potrafili już jednak jednoznacznie wypowiedzieć się czy prawdopodobieństwo to jest bardzo wysokie. To zaś oznacza, że to sąd, nie posiadający potrzebnej wiedzy medycznej i psychologicznej będzie obowiązany takiej oceny dokonać. Uznanie niekonstytucyjności, przywołanych w pytaniu, przepisów spowoduje konieczność oceny dopuszczalności złożenia wniosku i prowadzenia postępowania także w kontekście innych analogicznych norm proceduralnych funkcjonujących w istniejącym porządku prawnym” (uzasadnienie pytania prawnego, s. 8-9).

W pytaniu prawnym z dnia 10 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy stwierdził, że „[o]dpowiedź na zadane pytanie może mieć decydujący wpływ na rozstrzygnięcie w toczącej się sprawie. W szczególności może przesądzić, czy wniosek zostanie oddalony, czy też Sąd Okręgowy będzie miał obowiązek przeprowadzić niniejsze postępowanie w sposób nakazany przez prawodawcę i orzekać o sankcjach naruszających konstytucyjne wolności, w oparciu o nieostre i nieprecyzyjne przesłanki, których oceny sąd będzie zmuszony dokonać na podstawie nieweryfikowalnych ustaleń i wniosków biegłych sądowych”, oraz że „[u]znanie niekonstytucyjności przywołanych w pytaniu przepisów spowoduje konieczność oceny dopuszczalności złożenia wniosku i prowadzenia

postępowania także w kontekście innych analogicznych norm proceduralnych funkcjonujących w istniejącym porządku prawnym” (uzasadnienie pytania prawnego, s. 8-9).

Zarzut niezgodności art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

We fragmentach uzasadnień pytań prawnych, odnoszących się do tego zarzutu, Sąd Okręgowy stwierdził, że wprowadzone w art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. przesłanki zastosowania tej ustawy są mało konkretne i niedookreślone. Dotyczy to, między innymi, zawartego w art. 1 ust. 3 tej ustawy kryterium prawdopodobieństwa z niedookreśloną cechą „wysokie”.

Następnie Sąd Okręgowy wyraził pogląd, że zaskarżony przepis jest niezgodny z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, ponieważ nie spełnia wymogów zasady określoności przepisów prawa.

W ocenie tego Sądu, art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. jest bowiem niezgodny z art. 41 ust. 1 Konstytucji, dlatego że sformułowanie tego przepisu „nie stwarza możliwości jego stosowania” „w sposób pozwalający jednoznacznie ustalić, kto i w jakiej sytuacji podlega ograniczeniom i być na tyle precyzyjny, by zapewniona była jego jednolita wykładnia i jednolite stosowanie”.

W ocenie Sądu pytającego, pierwotna przyczyna niekonstytucyjności zaskarżonego przepisu tkwi zatem w braku jego określoności, a nie, jak miałyby to wynikać ze wskazanych w tym przypadku przez ten Sąd wzorców konstytucyjnej kontroli, w niezachowaniu zasady proporcjonalności w ograniczeniu wolności wyrażonej w art. 41 ust. 1 Konstytucji.

Podkreślenia wymaga, że, nadając taką treść zarzutowi czynionemu pod adresem art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., Sąd Okręgowy, we wszystkich pytaniach prawnych, jako wzorzec kontroli konstytucyjnej wskazał art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji. Jako podstawy kontroli Sąd pytający nie powołał tu natomiast, w tym przypadku wiodącego (zasadniczego) - jakby

wynikało z treści zarzutu - art. 2 Konstytucji, który gwarantuje określoność przepisów prawa.

Zgodnie z art. 50 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064 ze zm.) [dalej: ustawa o Trybunale Konstytucyjnym], Trybunał, orzekając, jest związany zakresem zaskarżenia wskazanym we wniosku, pytaniu prawnym lub skardze konstytucyjnej, przy czym zakres zaskarżenia obejmuje wskazanie kwestionowanego aktu normatywnego lub jego części (określenie przedmiotu kontroli) oraz sformułowanie zarzutu niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą (wskazanie wzorca kontroli).

Mając powyższe na uwadze, należy stwierdzić, że - wobec niepowołania ani w *petitum* pytań prawnych, ani w ich uzasadnieniach art. 2 Konstytucji jako wzorca kontroli, który gwarantuje określoność przepisów prawa - zarzut ujęty w twierdzeniu, że art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. narusza art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, dlatego że sformułowanie tego przepisu „nie stwarza możliwości jego stosowania” „w sposób pozwalający jednoznacznie ustalić, kto i w jakiej sytuacji podlega ograniczeniom i być na tyle precyzyjny, by zapewniona była jego jednolita wykładnia i jednolite stosowanie”, nie może zostać skonfrontowany z tą normą Konstytucji.

W konsekwencji, sposób ujęcia przez Sąd Okręgowy zarzutu, odnoszącego się do przepisu art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., nie pozwala na kontrolę jego zgodności z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, ponieważ wskazane w pkt 1 *petitum* pytań prawnych wzorce kontroli nie mogą być uznane za wzorce samodzielne do oceny określoności przepisu badanego.

Reasumując tę część rozważań, należy stwierdzić, że postępowanie w sprawie kontroli zgodności art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji podlega umorzeniu na podstawie art. 104 ust. 1 pkt 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Zarzut niezgodności art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji.

Wątpliwości Sądu Okręgowego budzą zawarte w zaskarżonych przepisach niedookreślone zwroty: „wysokie prawdopodobieństwo” i „bardzo wysokie prawdopodobieństwo”, które „stanowią mają podstawę do zakwalifikowania osoby jako stwarzającej zagrożenie, a w konsekwencji zastosowania wobec osoby objętej postępowaniem (...) ograniczenia bądź pozbawienia wolności osobistej”.

Zdaniem Sądu pytającego, ustawa z dnia 22 listopada 2013 r. sprowadza sąd *meriti* do roli podmiotu akceptującego (bądź nieakceptującego) opinie biegłych, nie wskazując przy tym żadnych narzędzi pozwalających sądowi na weryfikację opinii biegłych.

Przede wszystkim należy zauważyć, iż zawarte w ustawie z dnia 22 listopada 2013 r. zwroty: „wysokie prawdopodobieństwo” (art. 14 ust. 2) i „bardzo wysokie prawdopodobieństwo” (art. 14 ust. 3), **nie stanowią podstawy do zakwalifikowania osoby (uczestnika postępowania) jako stwarzającej zagrożenie.**

Podstawę do zakwalifikowania osoby jako stwarzającej zagrożenie stanowi art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. składający się z norm (pkt 1-3) określających poszczególne elementy **definicji osoby stwarzającej zagrożenie**, przy czym tego rodzaju kwalifikację ułatwia sądowi **obligatoryjna** opinia biegłych, o której mowa w art. 11 powołanej ustawy.

Przepisy art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. brzmią:

„2. Sąd orzeka o zastosowaniu **wobec osoby stwarzającej zagrożenie** (podkr. wł.) nadzoru prewencyjnego, jeżeli charakter stwierdzonych zaburzeń psychicznych lub ich nasilenie wskazują, że zachodzi wysokie prawdopodobieństwo popełnienia przez tę osobę czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności

seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat.

3. Sąd orzeka o umieszczeniu w Ośrodku **osoby stwarzającej zagrożenie** (podkr. wł.), jeżeli charakter stwierdzonych zaburzeń psychicznych lub ich nasilenie wskazują, że jest to niezbędne ze względu na bardzo wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat.”.

Z kolei art. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. ma następujące brzmienie:

„Art. 1. Ustawa reguluje postępowanie wobec osób, które spełniają łącznie następujące przesłanki:

- 1) odbywają prawomocnie orzeczoną karą pozbawienia wolności lub karą 25 lat pozbawienia wolności, wykonywaną w systemie terapeutycznym,
  - 2) w trakcie postępowania wykonawczego występowały u nich zaburzenia psychiczne w postaci upośledzenia umysłowego, zaburzenia osobowości lub zaburzenia preferencji seksualnych,
  - 3) stwierdzone u nich zaburzenia psychiczne mają taki charakter lub takie nasilenie, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności seksualnej, zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej 10 lat
- zwanych dalej <osobami stwarzającymi zagrożenie>.”.

Wreszcie art. 11 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. brzmi:

„W celu ustalenia, czy osoba, której dotyczy wnioski, wykazuje zaburzenia, o których mowa w art. 1 pkt 3, w postaci upośledzenia umysłowego, zaburzenia osobowości lub zaburzenia preferencji seksualnych, sąd, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku, powołuje:

- 1) dwóch biegłych lekarzy psychiatrów;

2) w sprawach osób z zaburzeniami osobowości ponadto biegłego psychologa, a w sprawach osób z zaburzeniami preferencji seksualnych - ponadto biegłego lekarza seksuologa lub certyfikowanego psychologa seksuologa.”.

Sprawy zawisłe przed sądem *meriti*, będące podstawą do wystąpienia przez Sąd Okręgowy z pytaniami prawnymi, znajdują się w fazie rozpoznawania przez Sąd wniosków Dyrektora Zakładu Karnego w O., złożonych na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., o uznanie skazanych, odbywających w tym Zakładzie Karnym karę pozbawienia wolności, między innymi, za przestępstwa z art. k.k., art. k.k. i art. k.k., za osoby stwarzające zagrożenie.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., po otrzymaniu takiego wniosku **sąd niezwłocznie podejmuje czynności zmierzające do ustalenia, czy osoba, której dotyczy wnioski, jest osobą stwarzającą zagrożenie.**

W postępowaniach objętych pytaniami prawnymi Sądu Okręgowego nie doszło jednak do zasadniczego, z punktu widzenia pozostałych przepisów ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., w tym zwłaszcza zaskarżonych przez Sąd pytający art. 14 ust. 2 i 3, ustalenia, a mianowicie, czy osoby objęte postępowaniami sądu *meriti* rzeczywiście są **osobami stwarzającymi zagrożenie.**

Skoro zatem sąd *meriti* nie dokonał, fundamentalnego z punktu widzenia przesłanek umożliwiających zastosowanie art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., ustalenia w przedmiocie tego, czy uczestnicy są, czy też nie są osobami stwarzającymi zagrożenie (podlegają, czy też nie przepisom ustawy z dnia 22 listopada 2013 r.), to wskazywanie przez tenże sąd *meriti*, jako podstawy jego aktualnego procedowania, art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. **jest przedwczesne.**

Wszak stosowanie środków, określonych w art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. wobec osób, które jeszcze nie posiadają statusu osób stwarzających zagrożenie, **jest niedopuszczalne.**

Zresztą Sąd pytający w istocie kwestionuje brak możliwości oceny (weryfikacji) przez sąd *meriti* opinii biegłych, zaś tego rodzaju opinii dotyczy **art. 11 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r., niewskazany w pytaniach prawnych, a nie - wskazany jako przedmiot zaskarżenia - art. 14 ust. 2 i 3 tej ustawy.**

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że zaskarżone przez Sąd pytający art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. dotyczą innej kwestii niż ta, którą sąd *meriti* jest obowiązany rozstrzygnąć w pierwszej kolejności w sprawach, na tle których sformułowano pytania prawne. Są to bowiem przepisy określające przesłanki orzekania przez sąd o zastosowaniu **wobec osoby stwarzającej zagrożenie** nadzoru prewencyjnego albo umieszczenia jej w Ośrodku, gdy tymczasem sąd *meriti* jeszcze nie rozstrzygnął, czy objęte jego postępowaniami osoby takie zagrożenie w istocie stwarzają.

W tych warunkach odpowiedź na pytania prawne Sądu Okręgowego nie jest konieczna do rozstrzygnięcia przez sąd *meriti* tej wstępnej, acz zasadniczej kwestii, co jednocześnie oznacza, że w zakresie kontroli zgodności art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji brak przesłanki funkcjonalnej pytań prawnych.

Przesłanka funkcjonalna pytania prawnego wskazuje na związek między pytaniem prawnym a sprawą zawisłą przed sądem. Pytanie prawne może być podniesione wyłącznie na tle konkretnej sprawy, a jego przedmiotem może być wyłącznie przepis prawa, który ma bezpośredni związek z toczącym się postępowaniem (*vide* - uzasadnienie postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 lutego 2015 r., w sprawie o sygn. akt P 44/13, OTK ZU seria A nr 2/2015, poz. 21).

Reasumując, postępowanie w przedmiocie kontroli zgodności art. 14 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 22 listopada 2013 r. z art. 41 ust. 1 i art. 42 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji podlega umorzenia na podstawie art. 104 ust. 1 pkt 2 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym - wobec niedopuszczalności wydania orzeczenia.

Z tych wszystkich względów, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego
Robert Hernand
Zastępcę Prokuratora Generalnego